

Na tak način je izmodroval g. K. še več družega nespretnega in smešnega, da se mu na glas smejó celó „Narodovi“ prijatelji, — pa nečem te stvari maličiti. Omenjeno bodi samo še to, kako se moti g. K., če misli, da sem povedal vse, kar je kdo rekel ali govoril z mano ali s kom drugim o „Berilu“ predno in potem, ko je bilo meni izročeno, ali: kaj se je godilo za „kulisami“ v Beču in v Ljubljani, kdo „se skriva“ za kom itd. itd.

Premda bi utegnilo biti to gg. čitateljem jako zanimljivo, ker bi se jim zasvetilo mahom, zakaj se graja v „Slov. Nar.“ „Berilo“ tako strašno, ter mu se krati v njem še zdaj tudi ona pohvala, ki sta mu jo prisodila „Slovenec“ in „Kres“; — okaniti se mi je tega vendar, prvič zaradi pristojnosti („diskretnosti“), drugič pa tudi zaradi mira in sprave.

Mira in sprave potrebni smo vzlasti zdaj, izgubivši starega slavnega voditelja, okolo katerega smo se zbirali toliko let vsi narodnjaki — stari in mladi, kakor ovce okolo pastirja.

Zato mili bratje slovenski, stari in mladi, „samo da je sloga!“

„Sloga jači, nesloga tlači!“

Naj si je tudi ta poslovica morda uže obrabljena, vendar joj nam, če jo zanemarimo!

Slovansko slovstvo.

* **Die Slovenen.** Von Josef Šuman. Wien und Teschen. Verlag von Karl Prochaska. 1881.

Večkrat smo uže v „Novicah“ povdarjali potrebo knjige, ki bi Nemcem, ki nas poznajo skoro večidel iz lažnjivih judovskih listov, pokazala odkritosrčno naše stanje, naše razmere in našo literaturo. Tej želji na lep način ustreza prekrasna knjiga: „Die Slovenen“, katero je sestavil naš neutrudljivi pisatelj gosp. profesor Šuman. Izšla je v knjigarni Karola Prochaska na svitlo, kateri izdaja sedaj popise vseh avstrijskih narodov v 12 delih. Prvo polovico desetega dela napolnuje knjiga o Slovencih, v drugi polovici bode pa opisal Hrvate tudi naš rojak prof. Stare. Knjiga „Die Slovenen“ obsega na 11 pôlah velike osmerke sledeče spise: Vvod o stanovališčih, imenih in starosti Slovencev, opis in naselitve Slovencev v današnja stanovališča, njihove kulturne razmere in njihovo pokristjanjenje od prof. Šumana, — kratko zgodovino slovenskega národa od Fr. Faschinga, — šege in običaje Slovencev od prof. Hubada, — slovenski jezik in njegove vsode od prof. Šumana, opis literature naše od dr. Fr. Simoniča in razvitek znanosti in umetnosti od prof. Šumana.

Mi to knjigo toplo priporočamo vsakemu Slovencu, kakor tudi vsem drugim, ki se hočejo seznaniti z našimi razmerami. Knjiga stane 1 gold. 80 krajc. ter se dobiva po vseh večih knjigarnah.*

Politične stvari.

Drzne burke propadle judovsko-nemške stranke v državnem zboru na Dunaji.

Nekoliko bo našim bralcem znano uže iz zadnjih „Novic“, kako so se jeli vesti propadli Herbstovci v državni zbornici ter kar slepo mahati in opletati okoli sebe, kakor da bi bili na gmajni kje, ne pa v hiši, kjer so zbrani vseh avstrijskih dežel poslanci v ta namen, da bi se posvetovali v blagoru cesarstva in narodov njegovih ter ugibali, kako bi se dala pospešiti vseh sreča

in napredek. Ti gospodje, med njimi posebno judje, pa mislijo, da je zbornica skedenj ali pod za vsake vrste neslane burke in da sme na stroške davkoplačevalcev vsak izbljuvati vse, kar mu je na srcu, in celó osebne reči, ki nikogar družega nič ne brigajo. Tako se ne samo častitljivost zbornice skruni, marveč tudi pravo delo zavleka z nepotrebnim in neopravičenim tratenjem časa, kajti volilci svojih poslancev gotovo niso zato na Dunaj poslali, da bi tam na njihove stroške svoj žolč razlivali in svojo osebno jezo hladili. Vedenje teh propadlih zagrizencev, ki hočejo na vsak način le nagajati, zdaj uže hladnejim nemškim listom njihove stranke predsedu, tako da lahko marsikatero grenko beró v njih.

Zadnje seje so bile polne prizorov, kakoršnih državna zbornica prej gotovo še videla ni. Tu je bila interpelacija zavoljo deželne banke (Länderbank), na katero so pa sitneži dobili tak odgovor, da jim njihovi listi sami svetujejo, da „kdor surovo maslo (puter) na glavi ima, naj nikar na solnce ne hodi“.

Marsikdo bi bil na to sam sebe za uho prijel, se potuhnil in vesel bil, da bi drugi o njem ne govorili. Ali ta pod prejšnjimi ministerstvi razvajena stranka je podobna tistim starozgodovinskim gigantom (velikanom), ki so v svoji predrznosti lotili se neba in ga naskakovali, dokler niso bili prav ob tla in v globočino vrženi. Prav iz trte so zvilili priliko, da bi se znosili nad ministrom Pražakom, ki je česko-nemške (po našem nemškutarske) poslance ostro prijel zavoljo njihovega rogoviljenja med nemškimi prebivalci česke dežele o zborničnih počitnicah in jim rekel, da so sami prestopili postavo. V svoji mogočni domišljiji, katero imajo še od tistih časov, ko je bil ves svet njihov, so hoteli, da mora zbornice predsednik pokarati ministra in ker se to ni zgodilo, so rekli, da so na časti žaljeni, ter zahtevali zadostenja od poslanca Pražaka. S tem so hoteli, se ve da, mahniti po ministru Pražaku, pa so zopet sebe pod nos dregnili, ker zbornice odsek, njemu na čelu Hohenwart, je razsodil, da o razžaljenji ni govora, in zbornica je temu z veliko večino potrdila. S tem je tudi javno pripoznala, da so nemško-česki poslanci o svojih počitnicah nemško prebivalstvo po Českem res brez vse potrebe begali in šuntali zoper ministerstvo.

Pa to ni še dovolj. Zopet so se spravili onemogli zagrizenci nad vlado, kranjskih velikoposestnikov poslanec baron Taufferer je v družbi svojih somišljenikov pritožil se zaradi znanega ministrovega ukaza, po katerem ima pri deželnih sodnijah na Kranjskem slovenski jezik stopiti v večjo veljavo, da se namreč slovenska pisma ne bodo zametavala, ampak so tolike veljave, kakor nemška. Interpelacija Tauffererjeva je tako površno in s tako nevednostjo sestavljena, da se vidi le bolj nagajiva, nego resno mišljena; prav za prav še odgovora vredna ni, morda jo bo minister kar v koš vrgel. Vendar pa kaže, da hočejo judovsko-ustavaški zagrizenci sedanjemu ministerstvu vedno le nagajati s svojimi neslanimi burkami.

Nič drugače ni z interpelacijo o premeščenji glasovitega Vestenecka, katero je stavil poslanec Heilsberg. Če se bo ministru vredna zdelo odgovora, bo tega gotovo najmanj vesel Vesteneck sam, čegar umazano perilo se bo na ta način vnovič pred svetom razobesilo. Če uže njega ni ničesar sram, naj bi vsaj državnega zbora poslanci več držali na dostojnost ter ne stavili sebe na tarčo za ljudi, ki gotovo tega vredni niso.

S takim strelivom človek onečedi samega sebe, ne pa nasprotnika, v katerega ga meče, ker se uže po poti razprši. Zato povdarjamo, da je sedanje vedenje judovsko-nemških zagrizencev v državnem zboru le neslano burkanje in nagajanje, in upamo, da bo grof

Taffe vendar enkrat dobro zamašil jim usta, da takih burk vsaj na stroške davkoplačevalcev ne bodo več uganjali.

Zabavne stvari.

Dobrodelna ljudska veselica v severni Ameriki.

(Iz privatnega pisma posneto.)

Wabasha 19. novembra.

Minulo je uže nekaj dni, odkar sem prejel Tvoje pismo, a odgovarjam Ti še le danes; vzrok temu je, ker sem imel zadnje dni veliko opraviti — imam tudi še zdaj — a primoral me je danes sneg ostati v sobi in tako Ti odgovarjam. — Imeli bomo namreč 28. do 30. novembra in 1. decembra — skupaj štiri dni — veliko „fair“ (ljudsko veselico) v gledališni dvorani na korist katoliški cerkvi, na kateri je še kakih 8000 gld. dolga. Se ve da „fair“ ne bo dala toliko dobička, k večjemu — in še vse bo moralo biti v najboljšem teku — se bo spravilo skupaj kakih 4000 gold.

Jaz še natanko ne vem, kako se bo vse vršilo, a toliko posnamem iz vsega pripovedovanja, da bo stvar velikanska. Vstopnina bo 10 centov (25 soldov) za enkrat, in večina ljudi gre po 10–20krat na dan v dvorano. V dvorani sami je pa pripravljeno vse, kar le zamore človeku denar iz žepa vleči. Kakih 50 deklet bode prodajalo reči in blago vsake baže, in Amerikanke so bolj premetene v tem od vaših deklet. Zajutrak, kosilo, večerja, vse se bo dobilo tam. Lovili bodo tam tudi ribe, fantje bodejo ribči, dekleta pa voda; ribice bodejo pa dekleta natikala v podobi smodek, punc pisem, bonbonov itd., nobena stvar ni več vredna ko 1 do 5 centov, a za vsakrat bo treba plačati, 25 kr. (10 centov.)

Potem bodejo tudi volitve; zapišejo namreč imena dveh fantov; katerega ima kateri raji, tistemu dá glas — enega ali sto, kolikor mu jih je drago — vsak stane 25 kr. Fant, ki zmaga, dobí potem kako lepo darilo, katero ga tudi lep denar stane, kajti vsakemu volilcu mora potem plačati kozarec pijače. Pri teh volitvah spravijo največ denarja skup; tako so napravili pri zadnji „fairi“ tako volitev za dva še nerojena otroka. Dali so namreč majhno oblekico, 1 dolar vredno na volilno mizo in so rekli, da imate neka Irka in neka Nemka v kratkem poroditi, katera bo več glasov dobila, tiste bo obleka. Obleko je dobila Irka, a cerkev je za tisto obleko žela 300 dolarjev.

Potem naredijo stotine in stotine stvari na loterijo. Uže ves teden prodajajo številke okoli; koliko sem uže jaz dozdaj denarja izdal za to, ne maram praviti; človek se ne more ubraniti, številke večidel, kakor vse drugo, prodajajo odraščena dekleta, katera znajo bolje govoriti, kot vsak advokat. „Baron von Habenichts“*) je uže tako jezen, da noče z nikomur več govoriti. Dobijo pa te babnice človeka povsod, doma, na cesti, pred cerkvijo, v delavnici, da — v gostilnico pridejo, kjer dozdaj še nisem videl ženske. Da bi se katere odkrižal brez tega, da bi kaj od nje ne kupil, na to še misliti ni. Prva Wabasha lepotica, 19letna hči prvega šéfa velike mizarske parne tovarne, hodila je zadnje nedeljo po maši po prodajalnicah in gostilnicah okolo kmetov itd. sama in prodajala številke za par lepih svilenih pantofljev, in delala prebito dobro kupčijo. „Habenichts“ rekel mi je, da ga ni volja tiste štiri dni več izdati ko 25 dolarjev (čez 60 gold.). Iz tega lahko pre-

*) Moj prijatelj, kateremu s tem priimkom nagajamo, jako dobrovoljna duša. Pis.

vidiš sama, koliko ta reč stane. In „Habenichts“ še toliko časa v Vabashi ni ko jaz, koliko bodo toraj še le domači ljudje potrosili! — Jaz bi moral tudi spuščati denar, ko bi me ne bil gosp. Trobec potisnil v odbor, tako da bom imel vse štiri dni z gospodi: Jeramom, Starihom, Torijem, Jakobsom (Nemec) in Trobceem čez glavo v dvorani opraviti.

Toda to še ni vse. Naredil sem priprosto, pa čedno zofo (zastonj, le blago mi bodo plačali), spisal tudi številke in jih dozdaj 202 prodal (po 25 centov), in koliko jih bodem pa še prihodnji teden in tiste dni na veselici! Dozdaj imam za cerkev uže 130 gold. vašega denarja. Gospod Trobec so mi zelo hvaležni, kajti moja naloga je težka, namreč prodajati številke po 25 centov, ko jih prodajajo dekleta po 10 centov (se ve da na manj vredne stvari), pa vendar dozdaj jih nobena še 200 prodala ni. Naše gospodinje hči ima tudi na odejnik (kolter) številke po 25 centov in je dozdaj, v ravno tistem času, kot jaz, še le 15 številke prodala. — Čisto prizanešeno mi pak tudi ne bo, sem preveč znan po mestu, me bodo uže potresle za mošnjček. Amerikanska dekleta imajo rada kaj posebnega, in ravno to sem jaz, edini „polštrar“ v Wabashi.

Ti niti razumeti ne moreš, koliko taka stvar tukaj truda prizadene. Da, ko sem bil zadnje nedeljo v samostanu pri šolskih sestrah, zvedel sem, da so bila dekleta pri gospodu Trobcu in jih prosila, da me morajo vsaj en dan pustiti čisto prostega; kaj so jim gospod odgovorili, sestre niso vedele povedati. Toliko mi je Mr. Š. svetovala, da naj dobim kako „fest“ pametno deklet, kateri ne bo nobena druga imela kaj oporeči in katera bo ves dan lahko z menoj v dvorani. Brez dekleta pa ne sme noben fant v dvorano, ker gorjé mu! Obesi se jih kakih deset na-nj, katere mora potem vzdrževati ves dan. Če ima pa človek eno pri sebi, se druge vsaj toliko ženirajo, da za njim ne hodijo, temuč odleté, da se jim le kaj malenkosti kupi.

Ravno sem hotel končati s popisom „faire“, ko pridete dve gospici, prva Amerikanka, druga Francozinja, beračit darov za „fair“; moral sem z njima v prodajalnico. Ti dve sem še cenó odpravil s funtom bonbonov.

Pa saj je uže zadosti o tej „fairi“; v prihodnjem pismu bom povedal, kako je bilo. Prva stvar je zdaj ta, da imamo mraz, mraz in mraz. Zadnje dni je še bolj mraz kot takrat, kedar naša mati pravijo: „danes je pa fest mraz“.

A. O.

Mnogovrstne novice.

Grozoviti požar v dunajskem gledišči „Ring-theater“ dne 8. decembra t. l.

Blizo zbornice poslancev na „Schottenring-u“ tik gostilne „Hotel de Franc“ stoji novo, lepo zidano gledišče, v katerem se je imela igrati dne 8. t. m. v drugič zadnja opereta Offenbachova: „Hofmann's Erzählungen.“ Ker je bilo vreme pusto, oblačno in je malo sneg naletaval, ni čuda, da je mnogo ljudi v gledišče sililo, in videti novo opereto, jih je posebno veliko mikalo; nekateri pripeljali so se k tej predstavi celó nalašč po par ur daleč z dunajske okolice.

Prodalo se je za to predstavo od 16–1700 vstopnic in pred glediščem prodajali so judovski mešetarji vstopnice, ki pri blagajnici veljajo 2 gold. 50 kr., do 10 gld.

Ker ljudje na praznik nimajo dela, in da si boljše prostore dobijo, prihajajo uže ob 1/27. uri posebno tisti, ki imajo vstopnice za više prostore, galerije imenovane, za katere se manj plača kot v prvem nadstropji in pri tleh.